Rettsbok

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- AUDGUNN SYSE, signert 05.07.2021 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet innholder
• En forside med informasjon om signaturene
• Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
• Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge
Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig
Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

OSLO TINGRETT

RETTSBOK

Den 21. juni 2021 kl. 0930 ble hovedforhandling holdt i Oslo tingrett,

Saksnr.: 20-149327TVI-TOSL/01

Dommer: Tingrettsdommer Audgunn Syse

Saken gjelder: Ugyldighetssøksmål - Avslag av søknad på dispensasjon til å fangste snøkrabbe i Svalbard

---

SIA North STAR Ltd	Advokat Hallvard Østgård, Advokat Mads Andenæs
mot	
Nærings- og Fiskeridepartementet	Advokat Marius Kjelstrup Emberland

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021

Forseglet av
Posten Norge

Til stede:

Saksøker: SIA North STAR Ltd med prosessfullmektig *Hallvard Østgård* og rettslig medhjelper *Mads Andenæs*. SIA North STAR Ltd var representert ved *Peteris Pildegovics*. Han deltok via videolink fra Latvia.

Saksøkte: Staten v/ Nærings- og fiskeridepartementet ved advokat *Marius Emberland*. For staten møtte *Kristian Jervell* (avdelingsdirektør i Rettsavdelingen i Utenriksdepartementet, *Vidar Landmark* (ekspedisjonssjef i Nærings- og fiskeridepartementet, *Ingrid Vikanes* (fagdirektør i Nærings- og fiskeridepartementet) og *Kristina Kvamme Nygård* (seniorrådgiver i Utenriksdepartementet)

Følgende tolker var til stede under hovedforhandlinger:

Siri Fuglseth (begge dagene), Alexandra Therese Solaas (dag 1), Katerina Sandstø (dag 2)

Innledning

Ingen hadde innvendinger mot dommerens eller tolkenes habilitet.

Dommeren gjennomgikk partenes påstander og påstandsgrunnlag og de bevisene som er varslet i saken.

Følgende protokolleres i rettsboken i relasjon til saksforberedelsen og tvisteloven § 9-16:

- Saksøker la ned endret/utvidet påstand 16. juni 2021, som staten protesterte mot i prosesskriv av samme dag. Staten begjærte saken utsatt. Som følge av prosesskrivene traff retten følgende beslutning (på e-post av tidshensyn) torsdag 17. juni:

  Det vises til de innkomne prosesskrivene, som omhandler at saksøker har lagt ned endret påstand, som staten har motsatt seg – og til samtale med begge advokatene.

  Som jeg uttalte på telefon til begge har retten besluttet at saken gjennomføres som planlagt førstkommende mandag.

  Det fremgår av tvisteloven § 9-16 at en part etter avsluttet saksforberedelse mot motpartens protest ikke kan sette fram nye krav, utvide påstanden til et framsatt krav, sette fram et nytt påstandsgrunnlag eller tilby nye bevis med mindre det skjer før hovedforhandlingen og er foranlediget av motpartens sluttinnlegg, eller retten tillater det. Advokat Emberland har motsatt seg endringene og begrunnet dette. Retten ser det ikke som nødvendig å gjengi alt fra prosesskrivene, ettersom partene er klar over hverandres synspunkter.

  Retten har søkt å få klarhet i hvorfor påstanden er endret gjennom kontakt med saksøker. Retten fikk forståelse for at dette skyldes at det er viktig for saksøker at retten i dommen tar stilling til spørsmålet om Svalbardtraktaten artikkel 2 eller 3 får anvendelse på kontinentalsokkelen eller ikke. Retten bemerker at de opprinnelige påstandene som ble lagt ned i sluttinnlegget nødvendiggjør at retten tar stilling til nettopp dette spørsmålet. Slik retten har oppfattet staten (blant annet i sluttinnlegget), er staten enig i at dette er et hovedspørsmål i denne saken. I lys av dette antar retten at det er av mindre betydning å

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021
Forseglet av
Posten Norge

fastholde den endrede påstanden, ettersom saksøker vil få prøvd spørsmålet som Høyesterett ikke tok stilling til i den nevnte straffesaken. Retten bemerker likevel følgende:

- Når det gjelder påstand nr. 2 i den endrede påstanden innebærer dette et nytt krav, og retten vil avskjære dette. Å kreve fastsettelsesdom for at forskriften er grunnlovsstridig, er et nytt krav. Grunnloven har ikke vært påberopt tidligere i saken på en slik måte, og ingen av unntakene i bokstav a-c i tvisteloven § 9-16 er oppfylt. Når dette er sagt er det retten som våker over jussen, og vil i sine rettslige vurderinger måtte se hen til Grunnloven § 98 dersom dette anses nødvendig for de spørsmål retten skal ta stilling til. Retten kan dermed heller ikke se hvilken konkret betydning det har for saksøker å endre påstanden på dette punkt.

- Når det gjelder påstanden om at forskriften *som helhet* er i strid med Grunnloven og Svalbardtraktaten, kan retten ikke se at dette har betydning for den foreliggende tvisten. Retten vil – som understreket – måtte ta stilling til om det strider mot Svalbardtraktaten artikkel 2 og 3 at det kun er norske fartøy som kan fangste snøkrabbe på den norske kontinentalsokkelen. Dette igjen er uløselig sammenbundet med om Svalbardtraktaten får anvendelse på dette geografiske området eller ikke, som – slik retten ser det – er et sentralt spørsmål i den foreliggende tvisten. Dersom staten eksempelvis vil måtte forberede seg på om bestemmelsen i § 4 (forbud mot fangst i visse perioder og innblanding av bløtkrabbe) er i strid med traktaten (uten at retten helt skjønner betydningen av dette), vil dette innebære et nytt krav. Retten kan som nevnt heller ikke se betydningen dette har for saksøker, all den tid det er diskrimineringen/forskjellsbehandlingen som er sentralt, og ikke de øvrige bestemmelsene i forskriften. Det vises til følgende utdrag fra sluttinnlegget fra saksøker: *Det sentrale materielle spørsmål i saken er hvorvidt Svalbardtraktaten kommer til anvendelse utenfor sjøterritoriet rundt Svalbard dvs. utenfor tolvmilsgrensen.* Staten synes å være enig i at dette er et sentralt spørsmål, jf. følgende utdrag fra sluttinnlegget:

  Saksøker begrunner sitt krav med at artiklene 2 og 3 i Svalbardtraktaten medfører at departementets vedtak er ugyldig. Disse bestemmelsene kommer bare til anvendelse i indre farvann og i sjøterritoriet, innenfor 12 nautiske mil, og ikke i området utenfor som er det området hvor saksøker søkte om å fangste snøkrabbe.

  Slik retten ser det, er partene dermed enige om hva som utgjør det sentrale rettslige spørsmålet, og som nevnt vil retten ta stilling til dette. Henvisningen til Grunnloven kan gjøres til del av den rettslige argumentasjonen, hvis partene ønsker det.

  Retten tillater etter dette følgende påstand:

1. Fiskeridirektoratets vedtak av 13. mai 2019 og Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i klagesaken av 14. november 2019 er ugyldige.
2. Forskrift 2014-12-12-1836 om forbud mot fangst av snøkrabbe § 3 er i strid med Svalbardtraktaten.
3. Nærings- og fiskeridepartementet dømmes til å erstatte Sia North Star Ltd's omkostninger med saken innen to uker.

Som nevnt er det rettens vurdering at dette fanger opp det saksøker ønsker å få prøvd, og staten har hatt mulighet for å forberede seg på dette. Grunnlovsbestemmelsen får komme inn i den rettslige argumentasjonen knyttet til disse påstandene.

Retten ser frem til konstruktive dager i retten.

Retten har ikke tid til å gjøre ytterligere forberedelser før saken, og forventer at partene møter opp til avtalt tid på mandag, også selv om partene ikke er enige i rettens beslutning.

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021
Forseglet av
Posten Norge

Retten får i så fall ta stilling til eventuelle uklarheter/uenigheter ved oppstart og underveis, men håper på løsningsorientert og velvillig innstilling fra partene slik at saken gjennomføres som planlagt.

- I prosesskriv av 18. juni (fredag) ble fra saksøkers side for første gang anført at vedtaket manglet hjemmel, med den følge av vedtaket automatisk ble ugyldig.

- I prosesskriv av 21. juni (mandag, samme dag som forhandlingene startet opp) utvidet/endret saksøker sin påstand ytterligere. Påstanden er inntatt nedenfor og inntatt i dommen. Saksøker uttalte at grunnen til at parten ikke innrettet seg i tråd med rettens beslutning, men heller valgte å endre/utvide påstanden ytterligere, skyldtes at saksøker ikke var enig i rettens Ifølge saksøker innebar ikke påstandsendringen et nytt krav i relasjon til tvisteloven § 9-16. Saksøker uttalte videre at dette var nødvendig for å sikre seg mot «statens krumspring» og for å sikre seg at retten, som del av søksmålet, tar stilling til anvendelsesområdet til Svalbardtraktaten (om denne får anvendelse på kontinentalsokkelen eller ikke)

Retten finner det nødvendig å ta med dette i rettsboken, blant annet fordi er avvik mellom den påstanden retten har tillatt i nevnte beslutning og den påstanden/de påstandsgrunnlagene saksøker påberopte under forhandlingene. Det er videre avvik mellom saksøkers påstand/påstandsgrunnlag og det staten har forberedt seg på. Blant annet fikk staten knapt med tid til å forberede anførslene knyttet til at vedtaket manglet hjemmel og til at vedtaket og forskriften er i strid med Grunnloven.

Retten bemerker videre at saksøker fredag 18. juni anmodet retten om at tre advokater som bistår saksøker i en internasjonal voldgiftstat mot staten, om mer eller mindre de samme rettsspørsmål, fikk følge forhandlingene via tolkelinken (dvs. linken som var opprettet mellom tolken og den latviske representanten i Latvia). Ettersom hovedforhandlingsdommer ikke hadde tilgang til e-post fredag 18. juni (som partene var orientert om i beslutning torsdag 17. juni), ble dette godkjent av dommer mandag 21. juni før oppstart av forhandlingene. Følgende advokater overvar hele forhandlingen via videolink:

- Pierre-Olivier Savoie : pierre-olivier.savoie@savoielaporte.com
- Dr. Zoé Can Koray : zoe.koray@savoielaporte.com
- Léna Kim : lena.kim@savoielaporte.com

Saksframstilling

Saksøkerens prosessfullmektig fikk ordet til framstilling av saken, og gjennomgikk dokumentbevis og andre bevis som ikke skal gis gjennom forklaringer eller befaring. Det som ble dokumentert, er avmerket med rødt.

Saksøkerens påstand:

Prinsipalt:

1. Fiskeridirektoratets vedtak av 13. mai 2019 og Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i klagesaken av 14. november 2019, er ugyldige.
2. Forskrift 2014-12-12-1836 om forbud mot fangst av snøkrabbe og vedtakene av

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021
Forseglet av
Posten Norge

13. mai og 14. november 2019 er i strid med Grunnloven § 98 og Svalbardtraktaten artikler 2 og 3.
3. Nærings- og fiskeridepartementet dømmes til å erstatte Sia North Star Ltd dets omkostninger med saken innen to uker.

Subsidiært:

1. Fiskeridirektoratets vedtak av 13. mai 2019, er ugyldig.
2. Nærings- og fiskeridepartementets vedtak av 14. november 2019 er ugyldig.
3. Forskrift 2014-12-12-1836 om forbud mot fangst av snøkrabbe er i strid med Svalbardtraktaten artikler 2 og 3.
4. Forskrift av 2014-12-12-1836 om forbud mot fangst av snøkrabbe er i strid med Grunnloven § 98.
5. Vedtak av 13. mai 2019 er i strid med Svalbardtraktaten artikler 2 og 3.
6. Vedtak av 14. november 2019 er i strid med Svalbardtraktaten artikler 2 og 3.
7. Vedtak av 13. mai 2019 er i strid med Grunnlovens § 98.
8. Vedtak av 14. november 2019 er i strid med Grunnlovens § 98.
9. Nærings- og fiskeridepartementets dømmes til å erstatte Sia North Star Ltd dets omkostninger med saken innen to uker.

Atter subsidiært:

1. Fiskeridirektoratets vedtak av 13. mai 2019 og Nærings- og fiskeridepartementets vedtak av 13. mai 2019 og Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i klagesaken av 14. november 2019 er ugyldige.
2. Forskrift 2014-12-12-1836 om forbud mot fangst av snøkrabbe § 3 er i strid med Svalbardtraktaten.

Saksøktes prosessfullmektig fikk ordet til korrigering og supplering av motpartens framstilling. Det som ble dokumentert, er avmerket med blått.

Saksøktes påstand:

1. Staten v/ Nærings- og fiskeridepartementet frifinnes.
2. Staten v/ Nærings- og fiskeridepartementet tilkjennes sakskostnader.

Partsforklaringer

Saksøkeren
Navn: SIA North STAR Ltd v/ Peteris Pildegovics
Fødselsdato: 20. juni 1976
Adresse: Miera Iela 87a-13, Riga, Latvia
Stilling: Eier, styremedlem og direktør i selskapet
ble formant, avga forsikring og forklaring.

Saksøkte
Navn: Utenriksdepartementet v/ Kristian Jervell
Fødselsdato: 7. januar 1970
Adresse: Lyngåsveien 18, 1452 Nesoddtangen
Stilling: Avdelingsdirektør i Rettsavdelingen i UD
ble formant, avga forsikring og forklaring.

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021
Forseglet av
Posten Norge

Avsluttende innlegg

Saksøkerens prosessfullmektig fikk ordet til sluttinnlegg og fastholdt påstanden fra innledningsforedraget.

Saksøktes prosessfullmektig fikk ordet til sluttinnlegg og fastholdt påstanden fra innledningsforedraget.

Prosessfullmektigene fikk deretter ordet en gang hver.

Staten hadde med et skriv de ønsket å få protokollert i rettsboken som i vesentlig grad omhandlet saksforberedelsen til saksøker i tiden etter sluttinnlegget. Saksøker protesterte mot at dette kunne protokolleres, både fordi det utelukkende er det som skjer under rettsforhandlingene som skal protokolleres (og ikke saksforberedelsen forut) og fordi saksøker i så fall måtte få ta til motmæle mot det som fremgikk av statens skriv.

Retten tok en pause på 15 minutter for å undersøke hva som kan kreves protokollert og ikke.

Retten viser til tvisteloven § 13-6 om at det er forhandlingenes gang som skal nedtegnes i rettsboken etterhvert, og ikke saksforberedelsen forut for hovedforhandlingen. Når det gjelder innsigelser om saksbehandlingen (bokstav e i tvisteloven § 13-6) var ikke denne dekkende, ettersom det var forhold før forhandlingene det primært ble pekt på i statens skriv. Retten tok etter dette ikke statens begjæring om protokollering til følge. Staten var uenig i at dette ikke ble protokollert, og ba om at statens protest ble protokollert.

Avslutning

Prosessfullmektigene la fram kostnadsoppgaver og fikk anledning til å kommentere motpartens oppgave. Staten protesterte mot sakskostnadsoppgaven til saksøker og påpekte at de var altfor høye. Saksøker fikk frist til onsdag 29. mai med å supplere sakskostnadsoppgaven.

Dommeren erklærte forhandlingene for avsluttet og saken tatt opp til doms, og opplyste at dom vil bli avsagt innen fristen dersom partene ikke får beskjed om noe annet.

Rettsmøtet varte fra 09.30 til 16.30 den 21. juni og fra 09.00 til kl. 16.00 til den 22. juni.

Retten hevet

Audgunn Syse

Dokumentet er signert digitalt av:
• AUDGUNN SYSE, 05.07.2021

Forseglet av
Posten Norge